

PETER STAFFORD, SNAKES

Snakes. Peter Stafford.

ISBN: 0-565-09149-2. Prijs £ 9.95.

Formaat 210 x 235 mm. 112 pagina's

**Gijs van Aken,
Ladeniusmarke 18,
8016 AJ Zwolle.**

Dit in het Engels geschreven boek is in september 2000 uitgegeven door The Natural History Museum in Londen. Dit wereldberoemde museum is met een nieuwe serie natuurboeken gestart. De delen die al verschenen zijn handelen over een plantengroep, een diersoort of een ecosysteem. Zo zijn er al afleveringen verschenen die gaan over de diepzee, korstmossen, koraalvissen en slangen. De boeken zijn geschreven om de lezer op een toegankelijke wijze algemene informatie over het onderwerp te verschaffen.

Peter Stafford is als bioloog aan het museum verbonden. Van zijn hand verschenen eerder 'The Adder' en 'A guide to the reptiles of Berlize'(1999). Ter voorbereiding op dit laatste boek heeft hij de afgelopen tien jaar verscheidene expedities naar Berlize gemaakt. De grote diversiteit onder slangen in dit Midden-Amerikaanse land was onderwerp van zijn onderzoek en tegelijkertijd de aanleiding tot het schrijven van 'Snakes'.

De achterkant van het boek belooft een beknopte en rijkelijk geïllustreerde introductie tot de slangen van de wereld. De gemiddelde L.S.-lezer zal meer van slangen weten dan de in de doelgroep genoemde algemene geïnteresseerde. Toch is dit boek ook voor hen

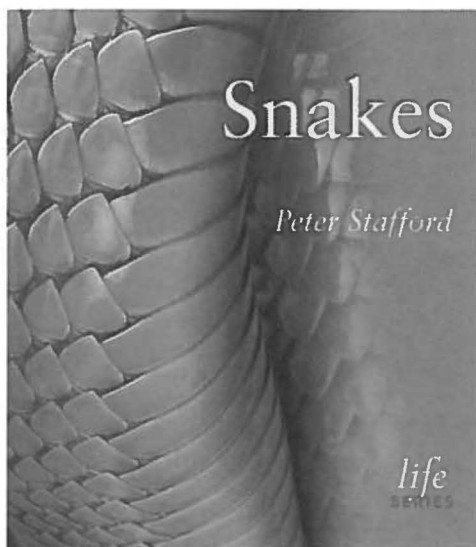
een aanrader, want wat is 'Snakes' om te smullen! Het begint al met de stijlvolle omslag. Die eerste positieve indruk wordt bevestigd bij het doorbladeren van het boek: de goed verzorgde lay-out, het prettige lettertype, de duidelijke tekeningen en prachtige foto's.

Het boek kent een opbouw in drie delen: een algemeen gedeelte, een gedeelte waarin slangen per familie besproken worden en omkaderde artikeltjes die door het hele boek heen zijn opgenomen.

Onder de kop 'Structure and Lifestyle' bespreekt Stafford algemene onderwerpen: evolutie, anatomie, eetgewoonten, voortplanting en bescherming tegen roofdieren. In een levendige no-nonsense schrijfstijl licht hij de onderwerpen kort en bondig toe. Het zijn met name de uitzonderingen op de regel die hij beschrijft, die het ook voor de belezen lezer leuk maken. Ik geef een paar voorbeelden:

- 1: Hij geeft aan dat zeeslangen niet altijd een ruw oppervlakte kunnen vinden om tijdens een vervelling hun huid af te schuren. Sommige soorten omzeilen dat probleem door hun lijf in knopen te leggen en het oude vel af te schuren door 'huid over huid' te wrijven.
- 2: Sommige slangen hebben een contrastrijk gekleurd uiteinde aan hun staart dat ze gebruiken om prooi dieren te lokken. De Afrikaanse *Thelotornis capensis* lijkt haar fel gekleurde rode tong voor hetzelfde doeleinde te gebruiken.
- 3: Normaliter eten slangen hun prooi in zijn geheel op. Als uitzondering op die regel noemt Stafford onder andere *Fordonia leucobalia* die de poten van een krab afbreekt als het dier te groot is om te verzwelgen.

In het tweede deel bespreekt de auteur elke familie beknopt. In een enkel geval zó beknopt, dat hij niet veel verder komt dan het noemen van genera in één of twee zinnen. Voor de familie *Colubridae* bijvoorbeeld, met zo'n 300 genera en ongeveer 1500 species, zijn zeventien bladzijden uitgetrokken. Zonder foto's ongeveer negen bladzijden tekst. De genera *Elaphe*, *Lampropeltis*, *Pituophis*, *Bogertophis* en *Senticolis* komen samen in één zin aan de orde met de mededeling dat ze hun prooi wurgen en voorkomen in gematigde streken. Van *Lampropeltis getulus* volgt dan nog de vermelding dat het dier niet terug zal schrikken om giftige slangen, zoals copperheads, ratelslangen en koraalslangen aan te vallen. Met twee foto's (van *Elaphe situla* en *Pituophis catenifer*) is dat alles wat je over deze genera in dit boek tegen zult komen.

Omdat dit boek onderdeel is van een serie, stonden de afmetingen vast. Dat zal de auteur beperkt hebben in de hoeveelheid tekst die hij aan kon leveren. Maar

goed, met die beperking als vaststaand feit gaat hij toch wel aardig om. Door zijn selectie van besproken soorten weet hij toch de enorme diversiteit en complexiteit onder slangen tot uiting te brengen. Dat wordt versterkt door prachtig fotomateriaal van soorten die je niet alle dagen ziet.

Andere Families, waaronder de 'primitieve slangen', krijgen in verhouding wat meer aandacht. En daar is het dan ook meteen weer een stuk leuker lezen. Zo tussen neus en lippen door vertelt Stafford de nodige wetenswaardigheden. Ik noem er slechts een paar:

- 1: Bepaalde zandboa's gebruiken hun verharde staartschubben om de moedermuis op te laten bijten tijdens het plunderen van haar nest.
- 2: Stiletto-slangen hebben aanpassingen in hun gebit, waardoor ze hun prooi ook aan kunnen vallen in nauwe, ondergrondse gangen.
- 3: Mamba is een woord uit de taal van de Zulu's en betekent 'grote slang'.

Zelf vond ik de omkaderde artikeltjes erg leuk. Door het hele boek heen staan er vijftien, met een lengte van maximaal één pagina. De onderwerpen zijn divers en origineel gekozen. Ook hier lijkt de keuze voor de onderwerpen ingegeven te zijn door de wens om slangen in al hun diversiteit te presenteren. Ik geef opnieuw slechts een tweetal voorbeelden:

- 1: Blindslangen staan op het menu van uilen. Van *Otus asio* (een uil uit de USA) is bekend dat ze blindslangen (*Leptotyphlops dulcis*) vangen en levend naar hun nest brengen alwaar ze niet opgegeten worden, maar mogen ontsnappen. Sommige van de ontsnapte slangen blijven in het nest. Ze blijven in leven door het eten van de larven van parasiterende insecten. Deze larven zouden verant-

woordelijk zijn voor veel uitval van eieren bij deze uilen. Gebleken is, dat nesten waarin *Leptotyphlops dulcis* voorkomt meer jongeren per legsel opleverden.

2: In de jaren zestig van de vorige eeuw merkten biologen op, dat bepaalde vogelsoorten op het eiland Guam sterk in aantal afnamen. In 1987 stonden verschillende soorten op het punt van uitsterven. Ook inlandse vleermuizen en hagedissen verminderten flink. Uit onderzoek naar de oorzaak bleek *Boiga irregularis* de boosdoener. Deze slang was kort na de Tweede Wereldoorlog via scheepsladingen per ongeluk op Guam geïntroduceerd. Binnen 40 jaar was het dier algemeen voorkomend op

grote delen van het eiland en een bedreiging voor de inlandse avifauna. Men probeert de schade te beperken door *Boiga irregularis* zoveel mogelijk weg te vangen en populaties van de bedreigde vogelsoorten in dierentuinen op te nemen. Enkele vogelsoorten schijnen echter al uitgestorven te zijn.

Het boek sluit af met een verklarende woordenlijst, een index, en lijsten met aanbevolen boeken, herpetologische verenigingen en internet websites. Al met al een prima aankoop voor beginner en gevorderde, omdat naast een gedegen introductie tot de slangenwereld ook haar enorme diversiteit aan de orde komt.

